

STATENS BRANDINSPEKTION

CIRKULÄR NR 20

APRIL 1956

Anvisningar angående säkerhetsåtgärder vid hyggesbränning

STOCKHOLM 1956

Statens brandinspektions cirkulär

---

2. Anvisningar angående vattenförsörjning för brandsläckningsändamål. (2:dra utökade upplagan, augusti 1947).
3. Angående brandförsvarsförbund. (Juli 1945).
4. Anvisningar angående planläggning av mindre brandstationer. (Augusti 1945).
5. Om släckningsavtal. (November 1945).
6. Anvisningar angående anordningar för brandalarmering i städer och därmed jämförliga samhällen. (November 1949).
11. Anvisningar angående brandkårernas räddningslinor. (Andra omarbetade upplagan, september 1954).
12. Föreskrifter rörande tillämpningen av kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 343) om ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. (Augusti 1952).
14. Anvisningar angående brandförsvarets ordnande efter ny kommunindelning. (Juli 1951).
15. Anvisningar i fråga om municipalsamhälles återgång i brandförsvarshänseende till moderkommunen. (November 1951).
19. Riksskogsbrandstatistik för åren 1944—1953 jämte kommentarer. (Juli 1954).
20. Anvisningar angående säkerhetsåtgärder vid hyggesbränning (April 1956).
21. Anvisningar angående oljeeldningsanläggningar. (December 1955).
22. Normaltaxa för ersättning för eldsläckningskostnader. (Januari 1956).

De s. k. hyggesbränningarna här i landet har under senare år avsevärt ökat i både antal och omfattning.¹ Det har emellertid icke kunnat med fog göras gällande att de skogsbränder, som blivit en följd av hyggesbränningarna, ökat i antal och omfattning. Detta torde få tillskrivas de förebyggande åtgärder som i olika hänseenden vidtagits av ansvariga bränningsledare. Det har, oaktat vad nyss sagts, syntts statens brandinspektion påkallat att i anvisningsform meddela vissa synpunkter på de säkerhetsåtgärder av skilda slag, som genomförandet av en hyggesbränning kräver, i syfte att i möjligaste mån förhindra uppkomsten av skogsbrand. Med hänsyn till lokala förhållanden kan det emellertid visa sig erforderligt att lokala myndigheter utfärdar kompletterande föreskrifter.

Föreliggande anvisningar grundar sig på bestämmelserna i 41 § brandstadgan ävensom på de föreskrifter som meddelats i de kommunala brandordningarna.

Stockholm i april 1956.

INGVAR STRÖMDAHL
Riksbrandinspektör

¹ Med hyggesbränning förstås en skogsvårdande åtgärd, innebärande att man låter reglerad löpeld på bred front avbränna markvegetation och avverkningsavfall.

Anvisningar angående säkerhetsåtgärder vid hyggesbränning.

I. Inledning.

Ledare för hyggesbränning (bränningsledare) skall vara väl kvalificerad för sitt uppdrag. Han skall ansvara för

att alla erforderliga förebyggande åtgärder vidtagits, innan bränningen igångsättes,

att bränningen bedrivs på ett ur säkerhetssynpunkt fullt tillfredsställande sätt,

samt att, då bränningen avslutats, vederbörande markägare (representant för denne) underrättas härom, så att denne är klart medveten om att han från en viss tidpunkt har att själv ta ansvaret för bevakningen.

Genom bränningsledarens försorg skall *brandchefen* (*skogsbrandfogden*) i god tid, senast en vecka innan eld uppgöres, på sätt närmare föreskrives i vederbörande kommunala brandordning, underrättas om den planerade bränningen. I anmälan skall anges platsen, där elden skall uppgöras, arbetets omfattning och de anordningar, som vidtagits till förhindrande av elds spridning, ävensom uppgift om vem som skall leda hyggesbränningen. Finner brandchefen dessa anordningar ej vara tillräckliga till förhindrande av elds spridning, äger han förelägga anmälararen att vidtaga de ytterligare åtgärder, som är erforderliga. Då stark torcka är rådande, äger brandchefen tillfälligt förbjuda bränningen.

Samma dag bränningen är avsedd att företagas skall bl. a. brandchefen (*skogsbrandfogden*), på sätt nedan angives, *definitivt* underrättas härom.

Slutligen bör framhållas, att hyggen med en areal överstigande 100 ha icke bör avbrännas på en gång utan i etapper.

II. Utläggning av hygge.

1. I den mån det är praktiskt genomförbart, bör hygget framdragas till naturligt eldhinder, t. ex. vattendrag, våta myrar, breda vägar o. s. v.
2. Hyggeskanterna göres så raka som ur skogsvårdssynpunkt anses lämpligt.

III. Förberedelser för bränningen.

A. Rensning av hygget.

1. Där naturliga eldhinder saknas, fälles inom hygget samtliga småträd, buskar och torra träd intill en bredd av cirka 20 meter från hyggets ytterkant. På hygget eller i omedelbar närhet därav befintliga myrstackar oskadliggöres (utkrattas eller urbrännes).
2. Vid avverkningen lämnade björkar, som kvarstår på hygget och som icke skyddats genom att rothals och synliga rötter väl täckts med jord, fälles inom ett minst 20 m brett bälte utmed hyggeskanten. Anledningen härtill är risken för brandens spridning genom näverflakor.

B. Brandgata.

Intill en bredd av cirka 5 m, räknat från hyggets ytterkant, rensas detta från toppar och grövre grenar (brandgata). Riset föres in på hygget. På äldre, risfattiga hyggen kan det emellertid vara lämpligt att samla riset utefter brandgatans innerkant i en riskarm, vilken karm likväl icke bör nå högre höjd än 1 m.

C. Mineraljordsträng.

Där markförhållandena så kräver, anordnas en 3—4 dm bred mineraljordsträng utefter brandgatans ytterkant. Om en dylik sträng ej kan utläggas, skall motsvarande bredd av brandgatan omsorgsfullt vattenstrilas (cirka 1 liter per meter). Sådan strilning bör ske omedelbart innan tändning sker och därefter så ofta förhållandena påfordrar. Vidare bör mineraljord lösspadas.

D. Vattentillgång.

I närheten av hygget befintliga kalkkällor upprensas. Intill brandgatan gräves vattenhål. Dessa göres så djupa att en 15-liters hink bekvämt kan fyllas. Vattenhålen markeras på lämpligt sätt.

Vid brist på vatten lösspadas mineraljord i erforderlig omfattning.

E. Redskap.

Det antal redskap av olika slag, som angives nedan, förutsätter normalt ett arbetslag på 12 man. (Antalet redskap, arten därav, samt antalet man påverkas givetvis av olika förhållanden, såsom hyggets storlek, årstiden, terrängförhållandena, tillgången på vatten o. s. v.)

Av nyssnämnda 12 man svarar i regel 5 man för tändningen. Lämplig utrustning för dem är

- 2 hyggeständare (eldsprutor eller näverluntor) samt
- 1 20-liters bränsledunk.

Återstående 7 man utgör släckningsberedskap, för vilket ändamål de i regel behöver

- 3 strilkannor (ev. ryggburna sprutor),
- 2 vattenhinkar,
- 3 huggyxor (ev. såg eller röjningskniv) samt
- 6 spadar.

Förbandsartiklar bör ingå i utrustningen.

IV. Igångsättning av bränningen.

A. Förbud mot bränning.

Bränning får *icke* ske på dag, då hård vind eller storm råder eller enligt väderleksrapport kan förväntas. Bränning bör *icke* heller igångsättas under vindstilla eller då det blåser från hygget mot tidigare avbränd, ej vegetationsbunden mark, om avståndet är mindre än 100 m.

B. Anmälan till brandchef m. fl.

På dag, då bränning med hänsyn till vad nyss sagts lämpligen bör äga rum, skall i god tid före igångsättandet vederbörande brandchef (skogsbrandfogde), närmast belägna brandtorn, polismyndigheten i orten ävensom rågrannar underrättas. I förekommande fall bör även närmast befintliga flygförband underrättas.

C. Avslutande rensning.

Inom ett minst 30 m brett bälte, räknat från läbrandgatans ytterkant (läbrandgatan är den sida mot vilken vinden blåser från hygget), där avbränningen skall börja, fälles på hygget ev. kvarstående torra träd ävensom rotstående, ruttna, toppbrutna björkar. I läbrandgatan fälles råa björkar med eldfängd stamnäver.

D. Bränningens genomförande.

Sedan bränningen börjat med läbrandgatans skyddsavbränning, skall elden gå in över hygget mot vinden. Vid behov matas elden med fläcktämförband. Tändningen av flankbrandgatorna bör ligga något, dock ej för långt, före elden på hygget.

Tändning utmed lovartsbrandgatan (den sida varifrån vinden blåser) igångsättes först sedan denna sida nåtts av avbränningen utefter flankerna.

V. Eftersläckning och bevakning.

A. Eftersläckning.

Vid eftersläckningen tillses att tidigare förbigångna myrstackar samt andra brandrisker oskadliggöres.

B. Bevakning.

1. I den mån inte annat bestämts ansvarar bränningsledaren för bränningen till dess eftersläckningen avslutats. Därefter övertages ansvaret för bevakningen av markägaren (representant för denne). Bränningsledaren skall vara ansvarig för att den sistnämnde verkligen underrättats härom.

En noggrann bevakning är av utomordentlig betydelse, och den får under inga förhållanden eftersättas. Erfarenheten har nämligen visat att bristfällig bevakning i förening med blåst innebär den allra största risk för eldens återuppblossande.

Till bevakningen beräknas normalt ett 3-mannalag för ett område om 20—30 ha.

2. Bevakningen kan efter hand minskas, men den bör ej helt indragas, förrän 3 à 4 dygn — ev. mer, beroende på väderleken — förflutit efter det att rök senast observerats på hygget.
3. Vid uppgörande av eld för matlagning samt vid rökning är det angeläget att bevakningspersonalen iakttagert den största försiktighet.

